

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Barna Péter ügyvéd (3525 Miskolc, Dózsa Gy. út 11. szám) által képviselt alperes ellen házasság felbontása, házastársi közös vagyon megosztása és járulékai iránt a Miskolci Városi Bíróságnál 27.P.23.913/2004. számon megindított és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróságnak 3.Pf.20.047/2008/6. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú ítélet ellen a felperes által 91. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán a 2009. március 10. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

**í t é l e t e t :**

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 60.000 (Hatvanezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, amelyből 50.000 (Ötvenezer) forint az ügyvédi munkadíj és 10.000 (Tízezer) forint az Áfa.

A le nem rótt 164.100 (Egyszázhatvannégyszer-egyszáz) forint felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

**I n d o k o l á s :**

Az elsőfokú bíróság az ítéletével a peres felek 1986. július 19-én kötött házasságát - melyből 1987. május 16-án É., 1990. december 6-án M., 1999. március 6-án pedig I. utónevű gyermekeik született - felbontotta, és - egyéb rendelkezések mellett - megosztotta a felek házastársi közös vagyonát oly módon, hogy 243.000 forint értékű ingóságot a felperes, 5.704.000 forint értékű ingóságot pedig az alperes tulajdonába adott, megállapította, hogy az alperes különvagyonát képezi 440.526 forint életbiztosítási lejáratú szolgáltatási összeg, és kötelezte az alperest a felperes javára 90 napos teljesítési határidő mellett 2.735.000 forint értékkiegyenlítés megfizetésére.

Ezt meghaladóan a felperes keresetét és az alperes viszontkeresetét elutasította. Megállapította a felperes pártfogó ügyvédjének díját,

rendelkezett annak kiutalása iránt. Megállapította továbbá, hogy az eljárás során felmerült 133.546 forint perköltséget az állam viseli, míg a felek meghaladó költségeiket maguk viselik.

Az ítéletének indokolásában - egyebek mellett - tényként állapította meg, hogy a peres felek életközössége 2004. augusztus 1. napján végleg megszakadt, ezt követően változatlanul egy lakásban, de egymástól elkülönülten éltek, majd 2005. október 1. napján az alperes a közös lakásból átmenetileg elköltözött.

Az életközösség megszűnésekor a vagyonmérleg 1-19./ tételeiben felsorolt ingóságok képezték a felek közös tulajdonát, amelyek közül a 18./ tételben felvett 3.000.000 forint és a 19./ tételben felvett 2.600.000 forint készpénz az alperes birtokába került.

Az utóbbi két tétel vonatkozásában az első fokú bíróság a peres felek egyező nyilatkozata alapján bizonyítottanak találta azt, hogy a felek az OTP Zrt.-nél vezetett bankszámláról 2003. október 23. napján 3.000.000 forintot, majd 2003. december 16. napján további 2.600.000 forintot felvettek, és az említett pénzüsségeket a közös lakásukra vitték.

A felek - felperes háztartásában élő - két nagyobb gyermekének: K. É-nak és kk. K. M-nak a tanúvallomása alapján az alperes tagadásával szemben bizonyítottanak találta a felperes azon tényállítását, mely szerint a vitás pénzüsségeket az alperes a felvételük napján a közös lakásból elvitte, és ezt követően azokkal az alperes rendelkezett. Az alperes viszont a felperes tagadásával szemben nem bizonyította azt a tényállítását, hogy a vitás pénzüsségek a felvételt követően is a felperes birtokában maradtak, ezért az e vonatkozásában fennálló bizonyítatlanságot a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az alperes terhére értékelte. Az alperes ugyanis arra hivatkozott, hogy a saját tényállítását támasztja alá az a tény, hogy a felperes a pénz felvételét követően tv-t és házi-mozi rendszert vásárolt, K. É. tanú vallomása alapján azonban bizonyítást nyert, hogy ezen ingóságokat nem az alperes (helyesen: nem a felperes) vásárolta.

Az így felállított vagyonmérleg alapján 243.000 forint értékű ingóságot a felperes, 5.704.000 forint értékű ingóságot, illetve készpénzt pedig az alperes tulajdonába adott, és a közös ingó vagyon értékét összesen  $(243.000 + 5.704.000 =)$  5.947.100 forintban, a felek jutóját pedig személyenként  $(5.947.100 : 2 =)$  2.973.550.- forintban állapította meg. Mivel az alperesnél lévő érték  $(5.704.000 - 2.973.550 =)$  2.735.000 forinttal meghaladja az őt megillető értéket, az első fokú bíróság az alperest ilyen összegű értékiegyenlítés megfizetésére kötelezte a felperes javára.

Az első fokú ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést annak megváltoztatása és a 2.735.000 forint értékkiegyenlítés megfizetésére való kötelezésének a mellőzése iránt.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A másodfokú bíróság az ítéletével az első fokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott részét nem érintette, a fellebbezett részét pedig megváltoztatta, és mellőzte a 11./ tétel alatt felvett 3.000.000 forint, és a 12./ tétel alatt felvett 2.600.000 forint készpénz (az indokolásbeli vagyonmérleg szerint 18. és 19. tételek) alperes tulajdonába adását, valamint az alperesnek a felperes javára 2.735.000 forint értékkiegyenlítés fizetésére kötelezését, és a felperes keresetét ezt meghaladóan elutasította. Az államot terhelő eljárási illeték összegét 232.500 forintra felemelte, kötelezte az alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 10.400 forint eljárási illetéket, felhívta az alperest, hogy az iratoknál a másodfokú ítélet kézbesítését követő 8 napon belül rójon le 15.400 forint viszontkereseti illetéket, illetékbélyegben, leletezés terhe mellett, az állam által előlegezett és az államot terhelő szakértői költség összegét 70.146 forintban állapította meg, és úgy rendelkezett, hogy a le nem rótt 168.000 forint jogorvoslati illeték és 7.200 forint ellátmányból előlegezett költség az államot terheli. Kötelezte a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 84.000 forint másodfokú perköltséget. A felperes pártfogó ügyvédjének munkadíját 7.200 forintban állapította meg, melyből 1.200 forint általános forgalmi adó. Megkereste a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság Gazdasági Hivatalát, hogy a fenti összegű pártfogó ügyvédi díjat az ellátmányból a pártfogó ügyvédnek jelentkezésekor utalja ki.

A döntését - többek között - azzal indokolta, hogy a vagyonmérleg 18. és 19. tételeivel összefüggésben az elsőfokú bíróság a tényállást tévesen és hiányosan állapította meg, és az eljárási szabályokat is megsértette azzal, hogy az ítéletében nem állapított meg összefüggő tényállást, hanem az egyes kereseti kérelmekhez és viszontkereseti kérelmekhez kapcsolódóan szerkezetileg több helyen rögzített tényállási elemeket.

Téves az elsőfokú bíróság az a ténymegállapítása, hogy a felek a vitás pénzüsszegeknek a bankszámláról való együttes felvételére vonatkozóan egyező előadást tettek, hiszen az első fokú eljárás során az alperes úgy nyilatkozott, hogy azok felvételénél nem volt jelen, a folyószámlához, melyről a pénz felvétele történt csak felperes rendelkezett kártyával, és a maga részéről azt sem tudta, hogy azon mennyi pénz áll rendelkezésükre, azt pedig tagadta, hogy a készpénzt magával vitte volna.

Az alperes tagadásával szemben a felperest terhelte annak a bizonyítása, hogy az életközösség megszakadásakor a 18./ és 19./ tétel alatt vagyonleltárba állított 2.600.000 forint, illetőleg 3.000.000 forint a vagyonközösség részeként rendelkezésre állt.

Az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott ténymegállapítása szerint a peres felek életközössége 2004. augusztus 1. napján megszakadt.

A felperes által becsatolt folyószámla-kivonatok adataiból megállapítható, hogy a 3.000.000 forintos és 2.600.000 forintos pénzösszegek felvételére 2003. október 28. és 2003. december 12. napján került sor, és ezen összegeket a K. I. és neje lakossági forintszámláról a felperes vette fel. Erre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által ezzel összefüggésben megállapított tényállást megfelelően pontosította azzal, hogy a pénzösszegeket a felperes a felek közös lakására vitte.

A perben felperesi indítvány alapján kihallgatott tanúk vallomásából az elsőfokú bíróság okszerűtlenül vont le következtetést arra vonatkozóan, hogy e vallomások a felperesi tényállítás alátámasztására megfelelő bizonyítékul szolgáltak. Sem K. É., sem K. M. tanúk nem rendelkeztek ugyanis közvetlen ismerettel arra vonatkozóan, hogy az alperes a felperes által felvett pénzt magával elvitte volna. Erről csupán felperes elmondásából tudtak, illetőleg K. É. tanú arra nézve sem tudott tényelőadást tenni, hogy a pénzösszegeket pontosan mikor vették fel a peres felek, K. M. pedig úgy nyilatkozott, miszerint „szerintünk még aznap apa elvitte a pénzt”, és előadta azt is, hogy ő és a testvére nem voltak otthon, „de anya azt mondta, hogy szatyorban hozták el a pénzt, és azután láttuk délután azt a szatyrot, anya azt mondta, hogy abban volt a pénz és azt vitte el apa”.

E tanúvallomások a felperes tényállításának alátámasztására nem voltak alkalmasak. Egyrészt nem támasztották alá, hogy a pénz felvételét követően azt az alperes elvitte volna, másrészt nem igazolták azt a körülményt sem, hogy az életközösség megszakadásakor e pénzösszeg a vagyonközösség részeként rendelkezésre állt. A gyermekek csak felperes előadásából bírtak ismerettel a történetekről, ezen állításokat más bizonyíték nem támasztotta alá, másrészt csak feltételezést tartalmaztak az elvitelt illetően.

Mindezek miatt a másodfokú bíróság a felek gyermekeinek tanúvallomását a bizonyítékok köréből mellőzte, ennek következtében pedig a készpénz alperes általi elvitelére vonatkozó felperesi tényállítás alátámasztására egyéb bizonyíték nem állt rendelkezésre.

Kiemelte ugyanakkor a másodfokú bíróság azt is, hogy egyébként is életszerűtlen a felperesnek az a tényállítása, hogy a pénz felvételét követően mindkét összeget átadta volna az alperesnek, hiszen a személyes előadása szerint a pénz felvételét megelőzően már hosszú ideje megromlott házastársi kapcsolatban élt az alperessel.

Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság 18./ és 19./ tételekbe beállított 3.000.000 forintos, illetőleg 2.600.000 forintos összegeket a vagyonmérlegből kihagyta, és az alperes értékkülönbözeti megfizetésében való marasztalását mellőzte.

E tételek mellőzésére figyelemmel a közös vagyon megosztása folytán a felperes birtokába 243.000 forint, az alperes birtokába pedig 104.000 forint értékű ingóság került. Az összesen  $(243.000 + 104.000 =)$  347.000 forint közös ingó vagyonból tehát a felek jutója személyenként  $(347.000 : 2 =)$  173.500 forint. Értékkülönbözeti megfizetésére tehát alperes tarthatna igényt, fellebbezésében azonban erre irányuló kérelmet nem terjesztett elő.

A Pp. 253. § (3) bekezdésében megfogalmazott korlátokra figyelemmel a másodfokú bíróság az alperes kérelme alapján csupán mellőzte az ítélet rendelkező részében 11./ és 12./ tételként (helyesen: 18./ és 19./ tételként) alperes tulajdonába adott pénzösszegeket, és - erre figyelemmel - mellőzte az alperes értékkiegyenlítés megfizetésére kötelezését is.

A jogerős ítélet ellen a felperes felülvizsgálati kérelemmel élt a másodfokú bíróság ítélete 11./ tétel alatti 3.000.000 forint és 12./ tétel alatti további 2.600.000 forint közös készpénz alperes tulajdonába adására és az alperes 2.735.000 forint értékkiegyenlítés felperesnek való megfizetésére kötelezésének mellőzésére vonatkozó rendelkezéseinek a hatályon kívül helyezésére és az első fokú bíróság ugyanezen rendelkezéseinek a helyben hagyására iránt.

A felülvizsgálati kérelmének részletesen kifejtett indokai szerint a jogerős ítélet általa sérelmezett rendelkezései a Pp. 221. § (1) bekezdését sérti.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseinek a hatályban tartására irányult.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül.

I. A jogerős ítélet a felülvizsgálattal támadott körben a peres felek egymással ellentétes előadásának, a kihallgatott tanúk vallomásának, a perben kirendelt igazságügyi ingatlanforgalmi szakértő véleményének, valamint a becsatolt okirati bizonyítékok adatainak az egymással való egybevetése, azok okszerű, logikai ellentmondásoktól mentes, és a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt elveknek egyébként is megfelelően történő értékelése alapján, megalapozottan állapította meg a tényállást.

Ennek során a bizonyítási teher Pp. 164. §-ában foglalt főszabályának a helyes alkalmazásával értékelték a perben eljáró bíróságok a felperes terhére mindazon tények bizonyítatlanságának a következményeit, amelyek vonatkozásában a felperesnek állott érdekében az, hogy az alperes tagadásával szemben a saját tényállításait a bíróság valóban fogadja el.

A másodfokú bíróság az ítéletének indokolásában - a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt követelményeknek megfelelően - röviden előadta az általa megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozott azokra a jogszabályokra, amelyeken az ítélete alapszik, megemlítette röviden azokat a körülményeket, amelyeket a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett és utalt azokra az okokra is, amelyek miatt valamely tény nem talált bizonyítottnak.

Helyes ugyan a felperesnek az a felülvizsgálati érvelése, hogy a családi viszonyon alapuló vagyoni jogi ügyekről nem a teljességgel érdektelen harmadik személyeknek, hanem - a dolog természetéből következően - elsősorban éppen a közeli hozzátartozóknak van tudomása. Éppen ez a magyarázata annak, hogy a Pp. 170. § (3) bekezdés b) pontja szerint az ilyen tényekre vonatkozóan a felek bármelyikének a Pp. 13. § (2) bekezdésében megjelölt hozzátartozója a tanúságtételt a hozzátartozói minőségére való hivatkozással a Pp. 170. § (1) bekezdés a) pontja alapján nem tagadhatja meg.

A másodfokú bíróság azonban a készpénz alperes általi birtokbavételének tényét nem a felek tanúként kihallgatott két nagyobb gyermekének a hozzátartozói minősége miatt, hanem azért nem látta bizonyítottnak, mert a bizonyítandó tényekről közvetlen, illetve konkrét tudomásuk nem volt, és a vallomásukat részint a felperestől szerzett egyoldalú információkra, részint pedig feltételezésekre alapították.

Alaptalanul hivatkozik tehát a felperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a másodfokú bíróság az ítélete indokolására vonatkozó kötelezettségének nem tett eleget.

A Pp. 270. § (2) és 275. § (3) bekezdésében foglaltakból viszont az következik, hogy a tényállás megállapításának a módjára vonatkozó

és az ügy érdemi elbírálására is lényeges kihatással lévő eljárásjogi szabálysértés hiányában a szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás felülvizsgálati eljárás keretében történő felülmérlegelésének, a bizonyítékok újbóli értékelésének nincs helye.

II. A Csjt. 27. § (1) és 31. § (2) bekezdésében foglaltakból az következik, hogy az életközösség megszűnése után bármelyik házastárs csak azoknak a közös vagyontárgyaknak a megosztását követelheti, amelyek az életközösség megszűnésének időpontjában megvoltak és valamelyik házaspár birtokában maradtak.

A felperes által hivatkozott 5.600.000 forint készpénzt az életközösség fennállása alatt, 2003. október 28. és 2003. december 12. napján két részletben a felperes a saját nevére szóló folyószámláról maga váltotta ki és vitte a közös lakásba, azt pedig - a jogerős ítélet által helyesen kiemelt okok és körülmények miatt - az alperes tagadásával szemben nem bizonyította, hogy a vitás készpénzt az alperes akár az életközösség ideje alatt, akár az életközösség csaknem nyolc hónappal ezt követően történt megszűnésének időpontjában: 2004. augusztus 1-jén vagy azt követően magához vette volna, és azt magánál tartotta volna, vagy azzal - harmadik személynek történő kölcsön adás, a saját részére történő budapesti lakásvásárlás útján vagy bármely más módon - egyoldalúan rendelkezett volna.

Nem sértett tehát sem eljárásjogi, sem anyagi jogi szabályt a másodfokú bíróság azzal, hogy a felülvizsgálati eljárás tárgyát képező készpénzt a felek megosztandó közös vagyonának a köréből kihagyta.

A kifejtettek miatt a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet - a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazott Pp. 254. § (3) bekezdése alapján az érdemi döntés helyes indokaira is utalva - a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése, valamint a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986.(VI. 26.) IM rendelet (Kmr.) 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján rendelkezett a Legfelsőbb Bíróság a felek felülvizsgálati eljárással felmerült költségeinek, valamint a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről.

Budapest, 2009. március 10.

a tanács elnöke, előadó bíró, bíró

*A kiadmány hitelül:*

*bírósági tisztviselő*